

Pri vodenju razreda je učitelju lahko v pomoč naslednji **Opomnik za dobro disciplino**.

Kako skrbim za dobro disciplino?

Priredila Z. Rutar Ilc po Marzano idr. (2013), Pšunder (2004 in 2011) ter Bluestein (1997)

VSTOPANJE V RAZRED IN PRIDOBIVANJE POZORNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Imam domišljeno strategijo svojega vstopa v razred oziroma sprejemanja učencev (če vstopajo oni). • Učence na učinkovit način pripravim na delo (po potrebi jih spodbudim, da se umirijo), preden začnem. • Pridobim pozornost: na primer z izbranimi zvoki, dogovorjenimi gestami, tišino ..., pri mlajših lahko tudi z uporabo lutk, kratko zgodnico ali vprašanjem o počutju, pri starejših pa z raziskovalnim vprašanjem, ki jih povabi v učni proces.
SPREMLJANJE IN VODENJE RAZREDA	<ul style="list-style-type: none"> • Imam dober stik z učenci v razredu in zunaj njega – dajem jim čutiti, da so opaženi, slišani, vredni ter da jih sprejemam in podpiram. • Spremljam vse učence, uporabljam očesni stik, približevanje in neverbalne znake. Spremljam dogajanje. V ta namen primerno uredim prostor in pripravim sedežni red. • Posebej sem pozoren na učence, ki pogosteje kažejo nezaželene oblike vedenja, in iščem načine, kako jih učinkovito vključiti. • Sem pozoren na potencialne težave, presojam pomembnost odstopanj. Ko presodim, da je to potrebno, stopnjudem signale*. <p>*Stopnjevanje signalov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besedni signali: Izgovorim ime, da pokažem, da sem opazil neželjeno vedenje, opomnim na dogovore/pravila, učencu postavim vprašanje. • Uporaba premora: Preneham poučevati. Stopnjudem kontakt (očesni, približevanje). Usmerim pozornost vseh (»Kaj se tam dogaja?«). • Razjasnjevanje: Zastavim vprašanja za razjasnjevanje (»Kaj je razlog za takšno vedenje?«, »Kaj potrebuješ, da se boš laže vključil?«, »Kako te lahko podprem?«). • Sklicevanje na odgovornost: Ob sklicevanju na pravila in dogovore ponudim možnost, da učenec/učenci še lahko spremeni/jo vedenje; podam predloge in navodila. • Napoved posledic: Odločno pozovem, naj preneha/jo, in napovem posledice. • Izvajanje dogovorov: Ravnam v skladu z dogovori. <p>Timsko sodelovanje: Po potrebi se povežem s svetovalno službo in starši ter nato v sodelovanju z njimi in učenci poiščemo rešitve.</p>
ZANIMIV IN OSMIŠLJEN POUK	<ul style="list-style-type: none"> • Učence spodbujam k (miselni) prisotnosti in dejavnosti ter k sodelovanju. • Učence v čim večji meri vključujem v vse faze učnega procesa (sooblikovanje namenov učenja in kriterijev uspešnosti, učenci sami predlagajo, s katerimi dokazi bodo pokazali, kaj so se naučili ...). • Spodbujam vrstniško sodelovanje in medsebojne povratne informacije.

INORMIRANJE IN IZVAJANJE RUTINE	<ul style="list-style-type: none"> • Pomembne informacije predstavim na jasen, konsistenten in viden način. • Razred, prostor in sedežni red pripravim tako, da je varen, urejen in spodbuden za učenje ter pripraven za učinkovito vodenje. • Jasno predstavim potrebne postopke in navodila.
OBLIKOVANJE PRAVIL	<ul style="list-style-type: none"> • Razred povabim k sooblikovanju obvladljivega števila jasnih, razumljivih, izvedljivih in pozitivnih pravil in postopkov. Predstavljeni so na vidnem mestu, učenci pa drug drugega opozarjajo, če jih kršijo. • Napovem namen in pravila razrednih ur ter spodbudim k dajanju predlogov. • Spodbujam skupno analizo odstopanj od pravil in postopkov ter samovrednotenje.
ODOBRAVANJE SPOŠTOVANJA PRAVIL	<ul style="list-style-type: none"> • Z mimiko in besedami odobravam pozitivne spremembe vedenja, na primer: »Zdaj se ti je pa uspelo zadržati.« Ali: »Tokrat si pa veliko prispeval.« • Obveščam starše, jim pošiljam pisne pohvale. • Skupaj praznujemo uspehe posameznikov in razreda.
VKLJUČEVANJE IZKLJUČENIH	<ul style="list-style-type: none"> • S pogledom prečesavam učilnico: zaznam neželeno vedenje in uporabim signale, kot so pogledi, geste, približevanje, vprašanja, spodbude. • Izdelam sistem, ki učencem omogoča, da sami zaznajo in signalizirajo svojo manjšo vključenost (na primer semafor). • Zaznam in upoštevam potrebe ter prilagodim dejavnosti, da učence pritegnem/vključim.

Nekaj vprašanj za refleksijo

Za začetnike:	Za izkušene učitelje:
<p>Kako vzpostavljam stik z razredom? Kaj mi pomaga pri vzdrževanju stika? Kaj bi še lahko uporabil?</p> <p>Kaj mi da vedeti, da so nekateri učenci izključeni? Kaj mi lahko pomaga pri izbiri ustrezne strategije?</p> <p>Kaj najbolje deluje pri vzpostavljanju reda?</p> <p>Kako jasna so moja navodila in postopki? Kaj lahko še izboljšam?</p> <p>Kako lahko pri tem čim bolj upoštevam potrebe učencev? Kako jih lahko razumem?</p> <p>Kako lahko učence vključim v oblikovanje dogovorov in pravil?</p> <p>Katere učence morda prevečkrat prezrem? Kaj lahko naredim glede tega?</p>	<p>Kaj pri svojem stiku z razredom vidim kot izziv? Kateri vidik lahko še izpopolnim?</p> <p>Na katere načine lahko k načrtovanju strategij za boljše vključevanje vključim učence?</p> <p>Kako lahko pri učencih preverim, kaj jim najbolj pomaga pri tem, da se bolje vključujejo?</p> <p>V katerih okoliščinah skupno oblikovanje pravil najbolje poteka? Kaj pa so ovire? Na katere načine, na katere še nisem pomislil, še lahko pri učencih spodbudim sodelovanje in prevzemanje odgovornosti?</p> <p>Katera moja prepričanja me morda omejujejo, da nekaterim učencem posvečam premalo pozornosti?</p>